

Întinde-i tu, întîiul, mîna!

Se vor face în curînd patru ani de cînd, printr-o bine chibzuită hotărîre a conducerii de partid, șapte dintre cei mai vîrstnici și dintre cei mai buni au fost menținuți ca membri de onoare ai Teatrului Național, avînd, cum spunea hotărîrea, „toate drepturile morale de care beneficiază artiștii acestui colectiv“.

Hotărîrea a bucurat mult pe toată lumea și n-a mirat pe nimeni. Venea să dea valoare de lege unui obicei al pămîntului, venea să arate că azi, mai mult ca oricînd, artiștii sînt prețuiți în cetate după meritele lor. Și mai venea să arate că în această țară (în care dintotdeauna, dacă gloria nu așteaptă să se adune anii, nici anii, cît ar fi de mulți la număr, nu spulberă gloria), că, în această țară și pe acest pămînt, înțelepciunea bătrînilor a fost la mare preț, din vremi străbune, de la Deceneu. Mare preot și sfetnic al lui Burebista, pînă în zilele noastre, la Henri Coandă, savant și consilier al Președintelui Republicii; că nu există cîmp de muncă și luptă în care, la noi, elanul tinereții să nu caute să se împletească bucuros cu chibzuința senectuții.

Așa cum ne povățuiesc legendele noastre și poveștile și proverbele.

Se înțelege că hotărîrea care consfințește ca membri de onoare ai primei scene pe cei mai credincioși slujitori ai ei era și un îndemn adre-

sat tuturor scenelor țării să-și apropie, și să-și prețuiască artiștii vîrstnici, păstrători de tradiție, dăruiți cu înțelepciune.

Căci, la urma urmei, ce înseamnă a da unui om ieșit la pensie dreptul moral de care beneficiază ceilalți?

Înseamnă a-l primi la loc de cinste, să se bucure și să se întristeze alături de toți, să fie părtaș și la succese și la vremelnice poticneli, să se știe de folos la bine și la rău. Nici că se poate mai generoasă răsplată pentru un om care și-a închinat viața scenei. Știu că s-a înțeles îndemnul și nu cunosc teatru în care vechii și vrednicii slujitori să nu-și fi aflat și să nu-și afle locul de onoare cuvenit.

Toate astea mi le-am reamintit nu de mult, într-o sală ca o peșteră de basm, pe cînd asistam emoționat la sărbătorirea unei mari actrițe. Sărbătorirea s-a făcut, cum șade bine lumii teatrului, printr-o reprezentație al cărei luceafăr a fost, se înțelege, septuagenara. Mai bine de jumătate de veac slujise teatrul și încă îl slujește cu o vigoare tinerească uimitoare. Și la această sărbătoare veniseră, alături de tineri, vîrstnicii teatrului, mîndri și frumoși, cum știu să fie bătrîni, toți idoli ai copilăriei mele.

Unul singur lipsea. Unul dintre cei mai buni, dintre cei mai credincioși. Să fi plecat și el, pe neștiute, pe dru-

mul fără întoarcere? Să fi fost bolnav? Am aflat că de la o vreme ocolea teatrul în care crescuse de copil și pe care nu-l părăsise măcar o clipă. Am aflat că se însingurase și că purta în suflet o amărăciune. De la unul, de la altul, am aflat că între el și director avusesse loc o neînțelegere: o decizie absolut deloc umbrită de vreo rea intenție, dar, fără îndoială, cel puțin stîngace, produsee acest seism. De aici, supărarea, de aici, ruptura. De aici, absența. De o parte, vanitatea rănită a marelui actor. De altă parte, lipsa de tact a directorului, și el actor, și el vanitos.

Și la mijloc, prăpastia care-i desparte.

N-am dezlegarea să intru în amănunte și nu-mi iau dreptul să dau sfaturi.

Știu însă cîteva lucruri.

Știu, că, dacă acest artist se ține azi departe de teatru, o face cu prețul unei mari și de neîmpăcat suferințe.

Știu că teatrul păgubește, neavîndu-l aproape. Mai știu că directorul poartă în adîncul sufletului său cînstit regretul pentru gestul lui de stîngăcie și se crede răspunzător pentru cele nemeritat împlinite.

Și mai știu că, dacă aș fi în locul tinărului actor care azi e director, n-aș sta prea mult în cumpănă și, călcîndu-mi pe inimă, spre bucuria tuturor, spre cinstea mea, i-aș întinde mîna prețuitului artist, mai vîrstnicului coleg, cerîndu-i, bărbătește, împăcare.

Pentru că așa e frumos și drept, așa se cuvine: să întindă el, întîiul, mîna. De cealaltă parte e prea multă înțelepciune și destulă amărăciune, ca mîinile să nu se întilnească!